

อิทธิพลของปัจจัยด้านอาจารย์ หลักสูตร นักศึกษา และการบริหาร
จัดการต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา:
กรณีศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลกรุงเทพ*

DETERMINANTS OF GRADUATE EDUCATION EFFECTIVENESS: THE
INFLUENCE OF FACULTY, CURRICULUM, STUDENT, AND
MANAGEMENT FACTORS IN A MASTER'S PROGRAM AT
RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY BANGKOK

แหวววิเชียร ม่วงคง¹ และ นิตिरัฐ มาลีวัตร²

Wealvichian Mounkong¹ and Nitirat Maleewat²

¹⁻²คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

¹⁻²Rajamangala University of Technology Krungthep, Thailand

Corresponding Author's Email: nitirat.m@mail.rmutk.ac.th

วันที่รับบทความ : 17 เมษายน 2569; วันที่แก้ไขบทความ 22 เมษายน 2569; วันที่ตอบรับบทความ : 24 เมษายน 2569

Received 17 April 2026; Revised 22 April 2026; Accepted 24 April 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรมหาบัณฑิตในบริบทของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ โดยใช้วิธีการศึกษาข้อมูล

Citation:

* แหวววิเชียร ม่วงคง และ นิตिरัฐ มาลีวัตร. (2569). อิทธิพลของปัจจัยด้านอาจารย์ หลักสูตร นักศึกษา และการบริหารจัดการต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา: กรณีศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(3), 69-85.

Wealvichian Mounkong and Nitirat Maleewat. (2026). Determinants Of Graduate Education Effectiveness: The Influence Of Faculty, Curriculum, Student, And Management Factors In A Master's Program At Rajamangala University Of Technology Bangkok. Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(3), 69-85.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

เอกสารร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 12 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงลึก

ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเกิดจากการบูรณาการของ 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยด้านอาจารย์และการให้คำปรึกษา ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านนักศึกษา และปัจจัยด้านการบริหารจัดการและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ โดยปัจจัยด้านอาจารย์มีบทบาทสำคัญสูงสุดในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาศักยภาพการวิจัยและการเรียนรู้ของนักศึกษา ขณะที่หลักสูตรที่มีความทันสมัยและยืดหยุ่นช่วยส่งเสริมผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับสูง ปัจจัยด้านนักศึกษาสะท้อนถึงความสำคัญของแรงจูงใจและทักษะการกำกับตนเอง และปัจจัยด้านการบริหารจัดการเป็นโครงสร้างสนับสนุนที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการศึกษาโดยรวม ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นผลจากความสัมพันธ์เชิงระบบของปัจจัยทั้งสี่ด้าน ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและยั่งยืน

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา, การบริหารหลักสูตร, อาจารย์ที่ปรึกษา, การเรียนรู้ระดับบัณฑิตศึกษา, การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

Abstract

This qualitative research aimed to study the factors influencing the effectiveness of graduate education management and to develop guidelines for managing master's degree programs in the context of Rajamangala University of Technology Bangkok. The research employed a document analysis approach combined with in-depth interviews with 12 key informants, including program administrators, faculty members, and graduate students. Data was analyzed using thematic content analysis.

The findings revealed that the effectiveness of graduate education management stems from the integration of four main factors: faculty and mentoring, curriculum and teaching management, students, and management

and learning support. Faculty played the most significant role as the primary mechanism for developing students' research and learning potential. A modern and flexible curriculum promoted high learning outcomes. Student factors reflected the importance of motivation and self-regulation skills, while management provided a supporting structure to enhance the overall efficiency of the education system. The research indicates that the success of graduate education management results from the systemic relationship of these four factors, which can be used as a guideline for developing high-quality and sustainable education management.

Keyword: Graduate Education Effectiveness, Curriculum Management, Academic Advising, Graduate Learning, Higher Education Management

บทนำ

ในยุคที่เทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว โลกาภิวัตน์ และการขยายตัวของเศรษฐกิจฐานความรู้ การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้กลายเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะสูง capable of driving innovation and sustainable development โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรปริญญาโทมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างสมรรถนะขั้นสูง เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ ความสามารถในการวิจัย และความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษามุ่งมั่นที่จะบรรลุมาตรฐานทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ การบริหารจัดการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพจึงกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดคุณภาพการศึกษาและความสามารถในการแข่งขันของสถาบัน (ชลธิชา อินอุ่นโชติ, 2020) ดังนั้น การทำความเข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจึงกลายเป็นหัวข้อสำคัญของการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ

การบริหารจัดการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนซึ่งเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่เชื่อมโยงกัน เช่น การออกแบบหลักสูตร กระบวนการสอนและการเรียนรู้ การกำกับดูแลงานวิจัย คุณลักษณะของนักศึกษา และระบบสนับสนุนของสถาบัน ความสำเร็จของโปรแกรมหดงกล่าวโดยทั่วไปสะท้อนให้เห็นผ่านตัวชี้วัดต่าง ๆ (ณัฐณพัชร กลิ่นใจ และนางลักษณ์ ใจฉลาด, 2022) เช่น อัตราการสำเร็จการศึกษา ระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษา

คุณภาพของผลงานวิจัย และความพึงพอใจของนักศึกษา อย่างไรก็ตาม หลักฐานเชิงประจักษ์ชี้ให้เห็นว่า การบรรลุผลลัพธ์เหล่านี้ ยังคงเป็นความท้าทายสำหรับสถาบันหลายแห่ง เนื่องจากข้อจำกัดเชิงโครงสร้างและบริบทต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น การศึกษาในอดีตได้เน้นย้ำว่าการกำกับดูแลที่ไม่มีประสิทธิภาพ การสนับสนุนทางวิชาการที่ไม่เพียงพอ และความไม่สอดคล้องกันระหว่างหลักสูตรและความต้องการของนักศึกษา สามารถขัดขวางความสำเร็จของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้อย่างมากในทำนองเดียวกัน งานวิจัยในบริบทระหว่างประเทศบ่งชี้ว่าปัจจัยต่าง ๆ เช่น การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา ทรัพยากรทางการเงิน การสนับสนุนจากเพื่อน และการเข้าถึงโอกาส มีบทบาทสำคัญในการกำหนดประสบการณ์และผลลัพธ์ทางวิชาการของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

อีกมิติที่สำคัญซึ่งส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาคือบทบาทของตัวนักศึกษาเอง คุณลักษณะเฉพาะบุคคล เช่น แรงจูงใจ ความยืดหยุ่น ทักษะการบริหารเวลา และความสามารถในการวิจัย ส่งผลกระทบอย่างมากต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและอัตราการสำเร็จการศึกษา การศึกษาแสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีแรงจูงใจภายในที่แข็งแกร่งและทักษะการควบคุมตนเองที่มีประสิทธิภาพ มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการรับมือกับความต้องการของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา นอกจากนี้ ปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยา (Nathamphech and Muktabhant, 2021) รวมถึงการเข้าถึงเครือข่ายสนับสนุนและความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง มีส่วนช่วยให้เกิดความเพียรพยายามและความสำเร็จทางวิชาการในทางกลับกัน ข้อจำกัดทางการเงินและการเข้าถึงทรัพยากรที่จำกัด อาจส่งผลกระทบในเชิงลบต่อความสามารถของนักศึกษาในการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการศึกษาของตนที่สำคัญไม่แพ้กันคือการจัดการของสถาบันและระบบสนับสนุน ซึ่งทำหน้าที่เป็นโครงสร้างหลักของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ และการจัดหาทรัพยากรการเรียนรู้ที่เพียงพอ เช่น ห้องสมุดดิจิทัล ทุนวิจัย และบริการทางวิชาการ ล้วนมีความสำคัญต่อการส่งเสริมความสำเร็จของนักศึกษา สภาพแวดล้อมของสถาบันที่สนับสนุนการทำงานร่วมกัน การให้บริการทางวิชาการที่ทันต่อความต้องการ และการเข้าถึงทรัพยากรอย่างทั่วถึงสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการสอนและผลลัพธ์ของนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญ ในทางกลับกัน การขาดแคลนทรัพยากรและการสนับสนุนจากองค์กรที่ไม่เพียงพอ อาจบั่นทอนประสิทธิภาพโดยรวมของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กรุงเทพฯ ในฐานะสถาบันที่มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นมืออาชีพ ได้พัฒนาหลักสูตรปริญญาโทอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มทั้งความเข้มงวดทางวิชาการและความเกี่ยวข้องในทางปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม

เช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง มหาวิทยาลัยฯ ก็เผชิญกับความท้าทายในการสร้างความมั่นใจถึงประสิทธิภาพและความสำเร็จของการบริหารจัดการการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ความท้าทายเหล่านี้ทำให้จำเป็นต้องมีการตรวจสอบอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของหลักสูตรภายในบริบทเฉพาะของสถาบัน โดยการตรวจสอบบทบาทของคุณภาพคณาจารย์ หลักสูตร วิจัยเรื่องนี้จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต หรือปริญญาโทแบบ MBA (Master of Business Administration) และหาแนวทางเพื่อการพัฒนาหลักการและวิธีการบริหารงานบัณฑิตศึกษา หลักสูตรมหาบัณฑิต แห่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
2. เพื่อพัฒนาหลักการและวิธีการบริหารงานบัณฑิตศึกษา หลักสูตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านอาจารย์และการให้คำปรึกษา ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านนักศึกษา และปัจจัยด้านการบริหารจัดการและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
2. การมุ่งพัฒนา ปัจจัยด้านอาจารย์และการให้คำปรึกษา ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านนักศึกษา ปัจจัยด้านการบริหารจัดการและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ส่งผลต่อการพัฒนาหลักการและวิธีการบริหารงานบัณฑิตศึกษา หลักสูตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การทบทวนวรรณกรรม

1. ปัจจัยด้านอาจารย์และการให้คำปรึกษา (Faculty and Advisory Factors)

งานวิจัยจำนวนมากยืนยันว่า “อาจารย์ที่ปรึกษา” เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความสำเร็จของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะในกระบวนการทำวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา (student–advisor relationship) ที่มีคุณภาพ เช่น ความไว้วางใจ การสื่อสารที่ชัดเจน และการให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง มีผลโดยตรงต่อความก้าวหน้าและการสำเร็จการศึกษา (Young et al, 2019) นอกจากนี้ บทบาทของอาจารย์ในฐานะ “mentor” ยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะวิจัยและวิชาชีพของนักศึกษา โดยการให้คำปรึกษาเชิงวิชาการ การสนับสนุนด้านจิตใจ และการสร้างโอกาสในการพัฒนา เช่น การตีพิมพ์ผลงานวิจัยหรือการเข้าร่วมประชุมวิชาการ ทั้งนี้ งานวิจัยในบริบทประเทศไทยยังพบว่า ปัจจัยด้านอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความสำเร็จในการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา (Khandet and Malaitao, 2022)

2. ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (Curriculum and Instructional Factors)

หลักสูตรที่มีคุณภาพและทันสมัยถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการส่งเสริมความสำเร็จของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยหลักสูตรควรมีการออกแบบให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และเน้นการบูรณาการองค์ความรู้เชิงทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ (พิเชษฐ เกียรติประยูกต์, 2025) นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การวิจัย และการแก้ปัญหาเชิงซับซ้อน จะช่วยเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ จากการศึกษาเชิงประจักษ์พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของนักศึกษาในระดับสูง รองจากปัจจัยด้านอาจารย์ โดยเฉพาะความสอดคล้องของหลักสูตรกับความต้องการของผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (ชลธิชา อินอุ้นโชติ, 2020) อีกทั้ง การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับงานวิจัย เช่น การกำหนดหัวข้อวิจัยตั้งแต่ระยะต้นของการศึกษาและการบูรณาการงานวิจัยในรายวิชา ยังช่วยเพิ่มโอกาสในการสำเร็จการศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญ

3. ปัจจัยด้านนักศึกษา (Student Factors)

ปัจจัยด้านนักศึกษาเป็นอีกองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะคุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น แรงจูงใจ ความมุ่งมั่น ความสามารถ

ในการบริหารเวลา และทักษะ (Potawee et al, 2025) ด้านการวิจัย งานวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีแรงจูงใจภายใน (intrinsic motivation) และมีทักษะการกำกับตนเอง (self-regulation) จะมีแนวโน้มประสบความสำเร็จในการศึกษาและสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ ปัจจัยด้านสังคมและจิตวิทยา เช่น การได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน (peer support) การมีเครือข่ายทางสังคม (social capital) และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน (sense of belonging) ยังมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของนักศึกษา ในทางกลับกัน อุปสรรค เช่น ภาระทางการเงิน ความเครียด หรือการขาดการสนับสนุน อาจส่งผลกระทบเชิงลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการคงอยู่ในระบบการศึกษา (Collier and Blanchard, 2024)

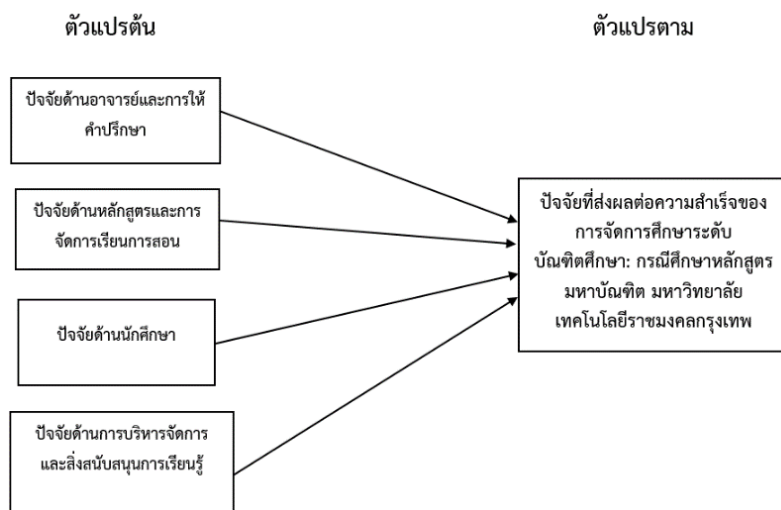
4. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (Management and Learning Support Factors)

การบริหารจัดการหลักสูตรและระบบสนับสนุนการเรียนรู้เป็นปัจจัยเชิงโครงสร้างที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพควรครอบคลุมการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การกำกับติดตามคุณภาพ และการพัฒนาระบบสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง (นิภา ภิญโญเสริมรัตน์ และคณะ, 2023) งานวิจัยชี้ให้เห็นว่า การมีระบบติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษา การให้บริการที่เข้าถึงได้ง่าย และการสนับสนุนทรัพยากร เช่น ฐานข้อมูลวิชาการ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งทุนวิจัย มีผลโดยตรงต่อความสำเร็จในการสำเร็จการศึกษา นอกจากนี้ การสนับสนุนเชิงสถาบัน เช่น การให้คำปรึกษาด้านจิตวิทยา การสนับสนุนทางการเงิน และการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนายังช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียน และช่วยลดอัตราการออกกลางคันของนักศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมสามารถสรุปได้ว่า ความสำเร็จของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาเป็นผลจากการบูรณาการของหลายปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ โดยปัจจัยด้านอาจารย์และการให้คำปรึกษาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด รองลงมาคือปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านนักศึกษา และปัจจัยด้านการบริหารจัดการและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (ลภัสรดา และคณะ, 2024) คุณภาพงานวิจัยและความสำเร็จในการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาอย่างยิ่งย่น

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยฉบับนี้ได้นำองค์ความรู้ที่ได้ทำการทบทวนวรรณกรรม และนำมาออกแบบกรอบงานวิจัยซึ่งจะเป็นกรอบในการศึกษาและวิจัยเพื่อหาผลลัพธ์การวิจัยมาตอบโจทย์วัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ได้กล่าวไปแล้วในเบื้องต้น โดยกรอบงานวิจัยจะถูกแสดงไว้ที่รูปภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แนวทางการศึกษาเชิงกรณี (Case Study Approach) มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในบริบทของหลักสูตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพอย่างลึกซึ้งและรอบด้าน การเลือก ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพช่วยให้สามารถเข้าใจมุมมอง ประสบการณ์ และบริบทจริงของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้อย่างละเอียด

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกผู้ที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารหลักสูตรหรือหัวหน้าหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต (ปัจจุบัน) ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาแล้ว จำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นใน

งานวิจัยครั้งนี้คือ 12 คน ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลที่มีความอิ่มตัว (Data Saturation) ตามคำแนะนำของ สุธิพงษ์ เสมสูงเนิน (2025) ซึ่งกล่าวว่าไว้ว่า ในการทำวิจัยเชิงคุณภาพนั้นคุณภาพของข้อมูลที่รวบรวมได้มีความสำคัญมากกว่าขนาดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก นักวิจัยต้องคำนึงถึงข้อจำกัดของจำนวนผู้เชี่ยวชาญ และจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักไม่สามารถกำหนดล่วงหน้าได้ แต่ขึ้นอยู่กับว่าข้อมูลที่รวบรวมได้นั้นเกี่ยวข้องกับปัญหาใหม่หรือปัญหาที่มีอยู่แล้ว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Instruments)

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview Guide) ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) ครอบคลุมประเด็นสำคัญ ได้แก่ ประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ความเหมาะสมของหลักสูตร ปัจจัยด้านนักศึกษา การบริหารจัดการและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ เครื่องมือจะผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยและการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยมีขั้นตอนดังนี้ เริ่มจากการติดต่อและนัดหมายผู้ให้ข้อมูล จากนั้นจะทำการอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความยินยอม (Informed Consent) ขั้นตอนต่อไปคือการดำเนินการสัมภาษณ์ โดยใช้เวลาเฉลี่ย 30-60 นาทีต่อคน และทำการบันทึกข้อมูลด้วยการจดบันทึกและ/หรือบันทึกเสียง (โดยได้รับอนุญาต) นอกจากนี้ ผู้วิจัยอาจใช้การศึกษาเอกสาร (Document Analysis) เช่น รายงานหลักสูตร แผนการเรียน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมความสมบูรณ์ของข้อมูล

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Trustworthiness)

เพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ของ Lincoln and Guba (1985) ได้แก่ Credibility (ความน่าเชื่อถือ) ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) และการตรวจสอบโดยผู้ให้ข้อมูล (Member Checking), Transferability (การถ่ายโอนผลการวิจัย) อธิบายบริบทอย่างละเอียด Dependability (ความสม่ำเสมอ) มีการบันทึกกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบ และ Confirmability (ความเป็นกลาง) ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลกับข้อค้นพบ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงธีม (Thematic Analysis) โดยมีขั้นตอน

ดังนี้ คือ เริ่มจากการถอดเทปการสัมภาษณ์ (Transcription) อ่านข้อมูลอย่างละเอียดเพื่อทำความเข้าใจภาพรวม การเข้ารหัสข้อมูล (Coding) การจัดกลุ่มรหัสเป็นประเด็นหลัก (Themes) และสุดท้ายคือการสังเคราะห์และตีความข้อมูล ผลการวิเคราะห์จะถูกนำเสนอในรูปแบบของการบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) พร้อมยกตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนข้อค้นพบ

จริยธรรมการวิจัย (Research Ethics)

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้คำนึงถึงจริยธรรมในการวิจัย โดยผู้วิจัยจะมีการขอความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลก่อนการเก็บข้อมูล และจะรักษาความลับและไม่เปิดเผยตัวตนของผู้ให้ข้อมูล รวมถึงจะใช้ข้อมูลที่ได้มาดัง กล่าวเพื่อวัตถุประสงค์ทางวิชาการเท่านั้น โดยการวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษาเชิงลึกในบริบทจริงของหลักสูตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สะท้อนปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารจัดการในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 2 ประการ และสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านอาจารย์และการให้คำปรึกษา ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านนักศึกษา และปัจจัยด้านการบริหารจัดการและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ล้วนมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในหลักสูตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 โดยพบว่า ปัจจัยด้านอาจารย์และการให้คำปรึกษา เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด เนื่องจากบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำแนะนำ ติดตามความก้าวหน้า และสนับสนุนด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จในการทำวิจัยและการสำเร็จการศึกษา ขณะที่ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีบทบาทสำคัญรองลงมา โดยหลักสูตรที่มี

ความทันสมัย ยืดหยุ่น และเน้นการบูรณาการระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติ ช่วยเสริมสร้างศักยภาพของนักศึกษาให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง

ในส่วนของ ปัจจัยด้านนักศึกษา พบว่า คุณลักษณะของผู้เรียน เช่น ความมุ่งมั่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความสามารถในการบริหารเวลา เนื่องจากการเรียนในระดับปริญญาโท MBA ต้องใช้ทั้งองค์ความรู้ในเชิงลึกและการศึกษาค้นคว้า ทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัยในด้านบริหารธุรกิจ ดังนั้นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะเฉพาะตัวของนักศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อทั้งการเรียนและผลการดำเนินการของหลักสูตร จึงทำให้ปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อความสำเร็จในการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น ระบบติดตามนักศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งข้อมูลทางวิชาการ มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้และลดอุปสรรคในการศึกษา

ผลการพัฒนาหลักการและวิธีการบริหารงานบัณฑิตศึกษา จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานข้อที่ 2 พบว่า การมุ่งพัฒนาปัจจัยทั้ง 4 ด้านดังกล่าว ส่งผลให้สามารถพัฒนาหลักการและวิธีการบริหารงานบัณฑิตศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยสามารถสรุปเป็นแนวทางสำคัญได้ดังนี้

1. การพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยส่งเสริมการอบรมและพัฒนาศักยภาพอาจารย์ด้านการวิจัยและการให้คำปรึกษา พร้อมทั้งกำหนดระบบติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม
2. การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และส่งเสริมการเรียนรู้เชิงวิจัยและการประยุกต์ใช้
3. การส่งเสริมศักยภาพนักศึกษา โดยจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะด้านการวิจัย การคิดวิเคราะห์ และการบริหารเวลา รวมถึงสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้และการสำเร็จการศึกษา
4. การพัฒนาระบบบริหารจัดการและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ การพัฒนาฐานข้อมูลวิชาการ และการสนับสนุนทรัพยากรด้านการวิจัย

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ผลการวิจัยยืนยันว่า สมมติฐานข้อที่ 1 ได้รับการสนับสนุน โดยปัจจัยทั้ง 4 ด้านมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ และในส่วนของสมมติฐานข้อที่ 2 ก็ได้รับการสนับสนุน โดยการพัฒนาปัจจัย

ทั้ง 4 ด้านสามารถนำไปสู่การพัฒนาหลักการและวิธีการบริหารงานบัณฑิตศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ประการ สามารถอภิปรายผลโดยเชื่อมโยงกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้ ประการแรก จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ที่มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านอาจารย์และการให้คำปรึกษา ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านนักศึกษา และปัจจัยด้านการบริหารจัดการและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ล้วนมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะปัจจัยด้านอาจารย์และการให้คำปรึกษาที่มีอิทธิพลสูงสุด สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของอาจารย์ในฐานะ “ที่ปรึกษาทางวิชาการ” ที่มีผลต่อความก้าวหน้าและความสำเร็จของนักศึกษา ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เน้นความสัมพันธ์เชิงวิชาการ (Academic Mentorship) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการให้คำปรึกษาที่มีคุณภาพช่วยเพิ่มอัตราการสำเร็จการศึกษาและคุณภาพของผลงานวิจัย

ในขณะเดียวกัน ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่พบว่ามีอิทธิพลในระดับสูง สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมและความต้องการของตลาดแรงงาน รวมถึงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-Centered Learning) และการบูรณาการงานวิจัยเข้ากับการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Outcome-Based Education (OBE) ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นสำคัญ

สำหรับปัจจัยด้านนักศึกษา ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า คุณลักษณะภายในของผู้เรียน เช่น แรงจูงใจ ความรับผิดชอบ และความสามารถในการบริหารเวลา เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักศึกษา (Student Engagement Theory) ที่ระบุว่า การมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในกิจกรรมการเรียนรู้จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการสำเร็จการศึกษา

นอกจากนี้ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ สะท้อนถึงความสำคัญของระบบสนับสนุนเชิงโครงสร้าง เช่น เทคโนโลยี

สารสนเทศ ฐานข้อมูลวิชาการ และระบบติดตามนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหาร การศึกษาสมัยใหม่ที่เน้นการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อความสำเร็จของผู้เรียน

ประการที่สอง จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ที่มุ่งพัฒนาหลักการและวิธีการบริหารงาน บัณฑิตศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การมุ่งพัฒนาปัจจัยทั้ง 4 ด้านสามารถนำไปสู่การพัฒนาระบบ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 โดยเฉพาะการพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษา การปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย การส่งเสริม ศักยภาพนักศึกษา และการพัฒนาระบบสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพ ล้วนเป็นองค์ประกอบ สำคัญของการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา

กล่าวโดยสรุป ผลการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า ความสำเร็จของการจัดการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงลำพัง แต่เป็นผลจากการบูรณาการ ของปัจจัยทั้ง 4 ด้านอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะบทบาทของอาจารย์และการให้คำปรึกษาที่เป็น กลไกหลักในการขับเคลื่อนความสำเร็จ ขณะที่การพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องจะช่วย ยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการศึกษา และส่งเสริมให้หลักสูตรสามารถผลิตบัณฑิตที่มี คุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้อย่างยั่งยืน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อศึกษาปัจจัย ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และ (2) เพื่อพัฒนาหลักการ และวิธีการบริหารงานบัณฑิตศึกษาในหลักสูตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กรุงเทพมหานคร โดยกำหนดสมมติฐานว่าปัจจัยด้านอาจารย์และการให้คำปรึกษา ปัจจัยด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านนักศึกษา และปัจจัยด้านการบริหารจัดการและสิ่ง สนับสนุนการเรียนรู้ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษา และสามารถนำไปสู่การ พัฒนาการบริหารงานบัณฑิตศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ปัจจัยทั้ง 4 ด้านดังกล่าวล้วนมีอิทธิพลเชิง บวกต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะปัจจัย ด้านอาจารย์และการให้คำปรึกษาซึ่งมีอิทธิพลสูงสุด สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของ อาจารย์ที่ปรึกษาในการสนับสนุนและกำกับดูแลการเรียนรู้และการทำวิจัยของนักศึกษาอย่าง ใกล้ชิด รองลงมาคือปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัด การเรียนการสอน ซึ่งหลักสูตรที่มีความ

ทันสมัย ยืดหยุ่น และเน้นการบูรณาการทฤษฎีและการปฏิบัติ มีส่วนสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ขณะที่ปัจจัยด้านนักศึกษา พบว่า แรงจูงใจ ความมุ่งมั่น และทักษะในการบริหารจัดการตนเอง เป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยผลักดันให้เกิดความสำเร็จในการศึกษา ส่วนปัจจัยด้านการบริหารจัดการและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น ระบบติดตามนักศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ และทรัพยากรทางวิชาการ มีบทบาทในการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่อกระบวนการเรียนรู้และการวิจัยของนัก ศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การมุ่งพัฒนาปัจจัยทั้ง 4 ด้านดังกล่าวสามารถนำไปสู่การพัฒนาหลักการและวิธีการบริหารงานบัณฑิตศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยสามารถสรุปเป็นแนวทางสำคัญได้แก่ การพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีมาตรฐาน และมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง การปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการ การของตลาดแรงงาน การส่งเสริมศักยภาพของนักศึกษาในด้านการวิจัยและการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการพัฒนาระบบบริหารจัดการรวมถึงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้มีความพร้อมและเพียงพอ

โดยสรุป ผลการวิจัยครั้งนี้ยืนยันว่า ความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในหลัก สูตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ เป็นผลจากการบูรณาการของปัจจัยทั้ง 4 ด้านอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะบทบาทของอาจารย์และการให้คำปรึกษาที่เป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ขณะที่การพัฒนาศักยภาพปัจจัยดังกล่าวอย่างต่อเนื่องจะช่วยยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานได้อย่างยั่งยืน **ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย** จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยด้านอาจารย์และการให้คำปรึกษา ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านนักศึกษา และปัจจัยด้านการบริหารจัดการและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ล้วนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และสามารถนำไปสู่การพัฒนาหลักการและวิธีการบริหารงานบัณฑิตศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย/การนำไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้ **ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการนำผลวิจัยไปใช้** 1. ด้านอาจารย์และการให้คำปรึกษา สถาบันควรกำหนดนโยบายในการพัฒนาศักยภาพอาจารย์อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะทักษะด้านการวิจัยและการเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการ รวมถึงควรมีระบบกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การจัดทำแผนการให้คำปรึกษา (Advisory Plan) และการประเมินผลการทำ

หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อยกระดับคุณภาพการดูแลนักศึกษา

2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและบริบทที่เปลี่ยนแปลง โดยเน้นการบูรณาการความรู้เชิงทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ รวมถึงส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-Centered Learning) และการเรียนรู้เชิงวิจัย (Research-Based Learning)

3. ด้านนักศึกษา ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดอบรมทักษะด้านการวิจัย การบริหารเวลา และการคิดวิเคราะห์ ตลอดจนการสร้างแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาสในการสำเร็จการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

4. ด้านการบริหารจัดการและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ สถาบันควรพัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการติดตามและบริหารจัดการข้อมูลนักศึกษา รวมถึงควรจัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอ เช่น ฐานข้อมูลวิชาการ ห้องสมุดดิจิทัล และแหล่งทุนวิจัย เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการทำวิจัยของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในบริบทที่แตกต่างกัน ซึ่งจะช่วยเพิ่มความครอบคลุมและความสามารถในการอธิบายผลการวิจัยในระดับกว้าง

2. ควรนำวิธีการวิจัยเชิงปริมาณขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) มาใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร เพื่อเพิ่มความแม่นยำและความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย

3. ควรศึกษาปัจจัยเพิ่มเติมที่อาจมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษา เช่น ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ หรือการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

4. ควรมีการวิจัยเชิงติดตาม (Longitudinal Study) เพื่อศึกษาพัฒนาการและความสำเร็จของนักศึกษาในระยะยาว รวมถึงผลลัพธ์หลังสำเร็จการศึกษา เช่น ความก้าวหน้าในอาชีพ หรือการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ ซึ่งจะช่วยสะท้อนคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

โดยสรุปแล้วข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างเป็นระบบในทุกมิติของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพอาจารย์ หลักสูตร นักศึกษา และระบบบริหารจัดการ ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพของหลักสูตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ และสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา โปหาวิ, ปรียานุช ใจสุข และจิตาวัลย์ อุ่นกอง. (2025). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตเชียงราย มหาวิทยาลัย พะเยา. *Education journal Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University*, 8(4), 247-260.
- ชลธิชา อินอุ้นโชติ. (2020). ปัจจัยที่มีผลต่อการสำเร็จการศึกษาลำช้าของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารการบัญชี และการจัดการ*, 12(1), 100-110.
- ณัฐณพัชร กลิ่นใจ และนางลักษณ์ ใจฉลาด. (2022). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. *วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 11(2), 1-11.
- นิภา ภิญโญเสริมรัตน์, กชพร บุญก่อสร้าง, นงนุช พันธูตา และฉัตรชัย เหมือนประสาธ. (2023). ปัจจัยที่ส่งผลต่อระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท) คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิเชษฐ์ เกียรติประยูทธ์. (2025). แนวคิดและทฤษฎีสู่ความสำเร็จในการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา: Concepts and Theories for Success in Graduate Studies." *วารสารวิจัยทาง จิตวิทยาการศึกษา และสังคมศาสตร์*, 21(2), 1-13.
- ลภัสรดา พิษณุธีรนาถ, สาธิตา กลิ่นสุคนธ์ และกานต์ธีรา นามวงศ์. (2024). ความต้องการศึกษาต่อและปัจจัยในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบัญชี) มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 4(3), 973-991.
- สุทธิพงศ์ เสมสูงเนิน. (2025). ทฤษฎีการกำหนดขนาดและคุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ. *วารสารนวัตกรรมการบริหาร และ การจัดการศึกษา*, 3(2), 112-123.

- หอมหวล นาถ้ำเพชร และเบญจา มุกตพันธ์. (2564). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ การออกกำลังกาย และการกีฬา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารวิจัย มข. สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 9(1), 187-198.
- Collier, K. M., & Blanchard, M. R. (2024). Graduate student resilience: Exploring influential success factors in US graduate education through survey analysis. *Trends in Higher Education*, 3(3), 637-680.
- Khandet, N., & Malaitao, T. (2022). Factors Affecting Success In Administration Of Schoolsunder The Supervision Of Chiang Rai Primaryeducational Service Area Office 3. *Journal of Humanities and Social Sciences, Rajapruk University*, 9(2), 141.
- Young, S. N., VanWye, W. R., Schafer, M. A., Robertson, T. A., & Poore, A. V. (2019). Factors affecting PhD student success. *International journal of exercise science*, 12(1), 34.